

ZAMONAVIY TA'LIMDA SCRIBING INTERAKTIV VIZUAL ALOQA VOSITASI SIFATIDA

S. X. Egamanazarova

Qo'qon DPI "Ta'limda axborot texnologiyalari" mutaxassisligining 2-kurs magistranti

Ilhomjon Siddiqov

Ilmiy rahbar: Texnika fanlari nomzodi, dotsent

Аннотация

Axborot makonining inson hayotiga ta'sirining bir jihati interaktiv vizual aloqaning ortib borayotgan roli hisoblanadi. Skribing interaktiv vizual aloqani ta'minlash texnologiyasi sifatida ajralib turadi. Skribing texnologiyasi - bu asosiy g'oyani ochib beradigan oddiy chizmalar yordamida nazariy materialni tushuntirish jarayonidir. Skribingdan foydalanish samaradorligi chet tili darslarida qayd etilgan, chunki uni o'rganish maksimal miqdordagi sezgi organlarining parallel ishtirokida sodir bo'ladi. Skribingdan foydalanish qisqa vaqt ichida ma'lumotni idrok etish uchun qulay shaklda taqdim etishga imkon beradi. O'quv jarayonida talabalarning o'zaro ta'siri ularning kasbiy mahoratini, ijodiy tafakkurini va ijodiy ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: kontent dizayni, axborot texnologiyalari, onlayn resurslar, vizual aloqa, xronologiya.

Annotation

One aspect of the impact of the information space on human life is the increasing role of interactive visual communication. Scribing stands out as a technology for providing interactive visual communication. Scribing technology is the process of explaining theoretical material using simple drawings that reveal the main idea. The effectiveness of using Scribing has been noted in foreign language classes, as its learning takes place with the maximum number of sensory organs in parallel. The use of scribing allows you to present information in a form that is easy to perceive in a short period of time. The interaction of students during the learning process helps to improve their professional skills, creative thinking and creative skills.

Keywords: content design, information technology, online resources, visual communication, chronology.

Аннотация

Одним из аспектов воздействия информационного пространства на жизнь человека является возрастающая роль интерактивной визуальной коммуникации. Скрайбинг

выделяется как технология обеспечения интерактивной визуальной коммуникации. Технология скрайбинга – это процесс объяснения теоретического материала с помощью простых рисунков, раскрывающих основную мысль. Эффективность использования Скрайбинга отмечена на занятиях по иностранному языку, так как его изучение происходит с максимальным количеством органов чувств параллельно. Использование скрайбинга позволяет представить информацию в удобном для восприятия виде за короткий промежуток времени. Взаимодействие студентов в процессе обучения способствует совершенствованию их профессиональных навыков, творческого мышления и творческих способностей.

Ключевые слова: контент-дизайн, информационные технологии, интернет-ресурсы, визуальная коммуникация, хронология.

Kirish

Axborot maydoni har yili insonning atrofidagi dunyoga ko'proq ta'sir qiladi. Ushbu hodisani elektron muhitdagi keng tarqalgan o'zgarishlar, ma'lumotlarni qidirish, tahlil qilish va uzatishning yangi usullarining paydo bo'lishi jamiyatda yangi madaniy tushunchalarning rivojlanishiga va atrofda makonni tushunishga yordam berishi bilan izohlanishi mumkin [2]. Axborot makonining inson hayotiga ta'sirining jihatlaridan biri interaktiv vizual aloqaning o'sib borayotgan rolidir. Ushbu tendentsiyaning rivojlanishi natijasida inson muhitini o'zgartiradigan, ilmiy, ta'lim dunyoqarashiga, ijtimoiy va shaxslararo jarayonlarga ta'sir qiluvchi yangi kommunikativ, madaniy va lingvistik vositalar paydo bo'ladi. O'qituvchining kasbiy standartida vizual aloqa aloqa jarayonida vizual ob'ektlardan foydalanishni anglatadi. Ko'rgazmali qurollar o'quvchilarning bilish faoliyatining bir qismi, mavhum-mantiqiy fikrlashni shakllantirish vositasiga aylanadi.

“Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi doirasida daqiqa sayin o‘ta jadal suratlarda rivojlanib borayotgan va jamiyat hayotining muhim bo‘g‘inlaridan biriga aylanishga ulgurgan axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalari sohasini yanada takomillashtirish, respublikada raqamli industriyani jadal rivojlantirish, milliy iqtisodiyot tarmoqlarining raqobatbardoshligini oshirish, AKTning ilg‘or texnologiyalarni faollashtirish va ularni ta’lim tizimiga qo‘llash tamoyillarini o‘rganish dolzarb masaladir.

Интерактив визуал алоқани та'минлашнинг энг самарали технологйаларидан бири бу скрибингдир [1; 3; 4]. Скрибингдан фойдаланиш самарадорлиги чет тили дарсларида қайд этилади, chunki uni o'rganish hissiy organlarning maksimal sonining parallel ishtirokida amalga oshiriladi. Чет тилдаги коммуникатив ва когнитив фаолият жарайонида талабалар о'зларининг қарашларини кенгайтрадилар, иждоий фикрлашни ривожлантрадилар, иждоий ва қадрият фазилатларини шакллантрадилар: характер хусусиятлари, ахлоқий е'тиқодлари [12].

Materiallar va uslublar. N.V. Voroshilov, A.V. Tolmacheva, E.N. Kuklar o'z tadqiqotlarida o'quv materialining asosiy ma'nosi tasvirlar orqali yetkaziladigan skripping texnologiyasini ham ta'kidlaydilar. Yozish turli shakllarda bo'lishi mumkin. Masalan, axborot resursiga joylashtirilgan tayyor mahsulot bo'lgan, o'qituvchi tomonidan mustaqil ravishda yaratilgan videoklip yoki ko'rib chiqilayotgan mavzu mazmunini ifodalovchi doskadagi eskizlar [6]. Video skripping yoki statik skripping - bu alohida komponentlar o'rtasida aloqa o'rnatishga yordam beradigan rasm ko'rinishidagi natija. Skrippingning afzalliklari sifatida mualliflar o'quvchining eshitish, ko'rish va tasavvurlarini bir vaqtning o'zida ishlatish qobiliyatini ta'kidlaydilar. Amaliy ahamiyatga ega bo'lgan narsa tayyor mahsulotlarni Internet maydonida ishlatishdir. Xorijiy mavzular bo'yicha ko'p sonli shablonlarga ega bo'lgan resurslar mavjud bo'lib, ular o'quv jarayonini samarali qilish imkonini beradi.

O.V. Ivanovanning ta'kidlashicha, yozish mashg'ulotlarga ajratilgan vaqtni tejaydi. Ma'ruza jarayonida talabalar nafaqat yangi materialni o'rganishga, balki o'z bilimlarini mustahkamlashga, fanni o'rganishda ijodiy fikrlashni ko'rsatishga vaqt topadilar. Muallif o'quv jarayonida skrippingdan foydalanishning yana bir tomonini ham qayd etadi [8]. Masalan, o'qituvchi o'quv materialini vizual shaklda aks ettirish uchun ko'p vaqt sarflashi kerak. Natijada, skrippingdan foydalangan holda o'quv jarayoni ta'lim samaradorligini oshirishga, vizual aloqani rivojlantirishga va o'quv jarayoni sub'ektlarining mustaqilligini oshirishga yordam beradi.

N.V. Bystrova, I.L. Belova, A. Sayed yozishning ijobiy tomonlarini ta'kidlaydilar: o'quv materialini o'tkazish samaradorligi, muhim fikrlarni eslab qolish, vizual tilning universalligi, parallel ergashish effekti [5]. Skripping yordamida zamonaviy o'quv jarayoni besh bosqichni o'z ichiga olishi kerak. Birinchidan, tadqiqot muammosini aniqlash, uning dolzarbligini ko'rsatish kerak. Ikkinchidan, ma'lumotni topish va uni tahlil qilish muhimdir. Uchinchidan, rang, turli kompozitsiyalar yordamida materialni majoziy shaklda taqdim etish. To'rtinchi bosqich - kontentni loyihalash, qayta ishlash, video materialni tahrirlash. Yakuniy bosqich natijani taqdim etish, jamoatchilikka gapirishni o'z ichiga oladi.

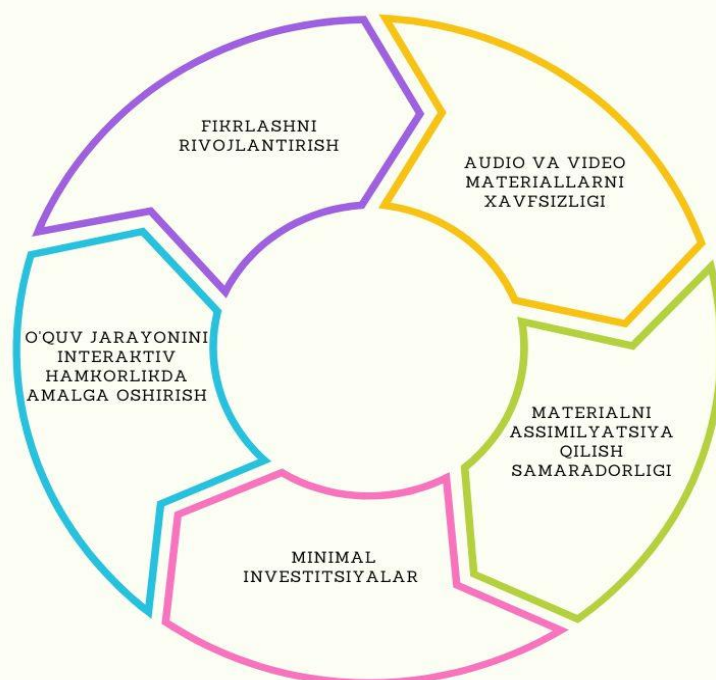
Skripping texnologiyasi interaktiv vizual aloqani ta'minlashning universal vositasi bo'lib, o'quv jarayoni natijalariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. 1-rasmda skrippingdan foydalanishning afzalliklari ko'rsatilgan.

O'quv materialini o'zlashtirish samaradorligi shundan dalolat beradiki, yozish qisqa vaqt ichida ma'lumotni idrok etish uchun qulay shaklda taqdim etishga imkon beradi. Audio va video materiallarni sinxronlashtirish axborotni tushunish va eslab qolishni yaxshilaydi.

Minimal investitsiyalar muhim afzallikdir, chunki skrippingdan foydalanish uchun faqat elektron qurilma yoki chizma yuzasi va markerlar kerak bo'ladi [11].

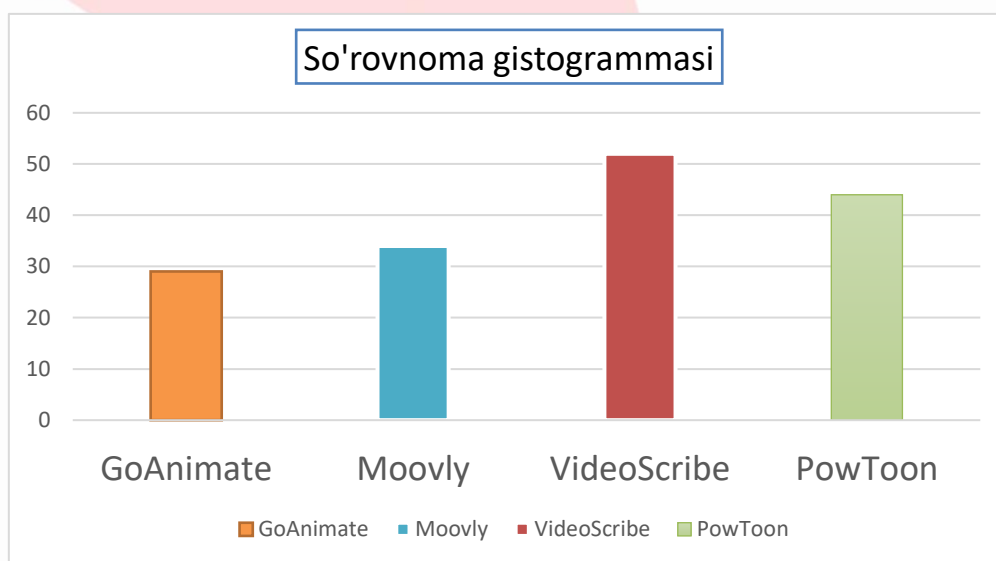
Dars davomida o'quvchilar bilan bevosita interaktiv aloqada o'quv jarayonini tashkil etish imkoniyati o'quvchilarni o'qishga kengroq jalb etish va ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishni ta'minlaydi.

Skriptni qo'llashda talabalar ma'lumotni qidirish, tahlil qilish, baholashni amalga oshiradilar, uni tasavvuriy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan grafik qatorga joylashadilar [13].

1-rasm. O'quv jarayonida skriptni qo'llashning afzalliklari

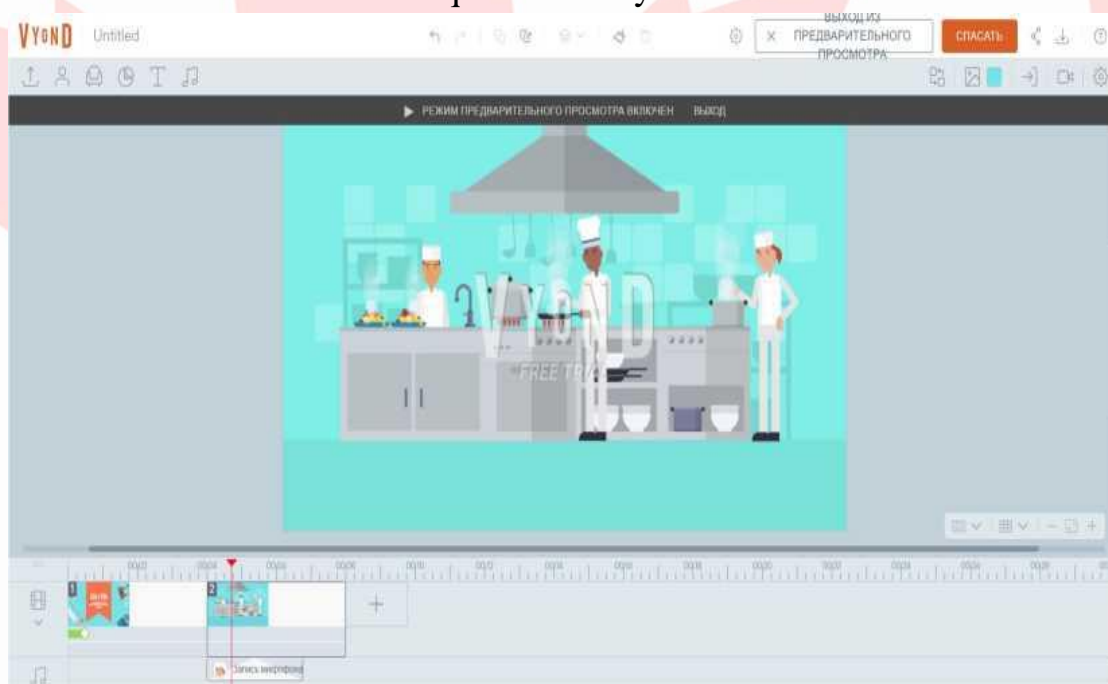
Natijalar.Skribing yordamida chet tilini o'rganish jarayonini samarali tashkil etish uchun interaktiv vizual aloqani ko'proq amalga oshirish imkonini beradigan onlayn resurslarni aniqlash muhim ahamiyatga ega. 124 nafar talaba orasida eng ko'p talabga ega bo'lganlarni aniqlash maqsadida so'rovnoma o'tkazildi

Skribing uchun mashhur platformalarni aniqlash uchun talabalar o'rtasidagi so'rov natijalari Respondentlar skript yaratish uchun eng qulay 4 ta platformani aniqladilar. GoAnimate -ni

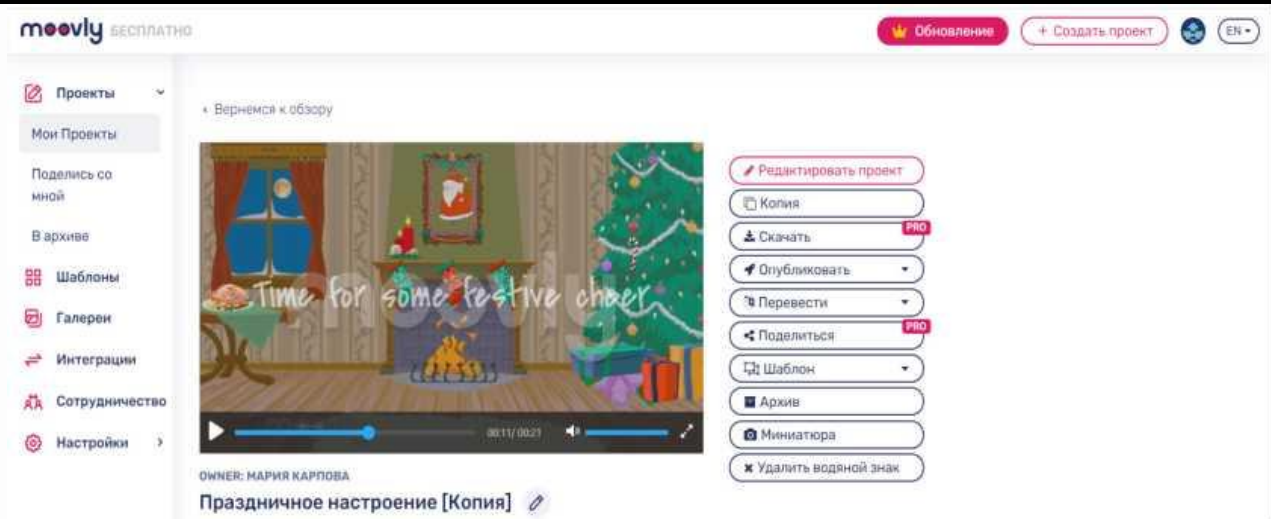
talabalarning 29 foizi qayd etdi, 34 foizi Moovly foydasiga ovoz berdi. VideoScribe platformasi yuqori javob oldi - 52%, respondentlarning 44% PowToon. Onlayn platformalar variantlari orasida talabalar Wideo-ni ajratib ko'rsatishdi, ammo ko'pchilik talabalar uning boshqa xizmatlarga nisbatan ibtidoiyligini ta'kidladilar. Ba'zi talabalar onlayn platformani Prezi deb atashdi, lekin rus tilidagi interfeys yo'qligi sababli u past ball oldi.

Skript yaratish metodologiyasi. GoAnimate oddiy taqdimotni to'laqonli animatsion filmga aylantirishga yordam beradi. Sayt interfeysi videoni tahrirlash, olingan tasvirni oldindan ko'rish imkonini beradi [7]. Chet tilini o'rganish bilan bog'liq holda, katta kutubxonadan o'yin qahramonlarini taqdim etish imkoniyati mavjud. Xizmatning afzalligi - katta hajmdagi harakatlar to'plami. Ta'lim muammolarini hal qilishda talabalar o'zlarining ta'lim natijalarini yaxshilash uchun o'zaro ta'sir qilishlari mumkin. Interfaol makon tibbiy atamalarni xorijiy tilda (qahramonlarga tibbiy yordam ko'rsatishda), idish-tovoqlar, mahsulotlar, idishlar nomlarini (qahramonlar ovqat pishirganda) o'rganish imkonini beradi. 2-rasmda "Oziq-ovqat" mavzusini o'rganish uchun slayd namunasi ko'rsatilgan. GoAnimate -dagi jonli belgilar o'quvchilar uchun interaktiv vizual aloqani ta'minlaydi.

2-rasm "Oziq-ovqat" mavzusini o'rganish uchun slaydning namunasi

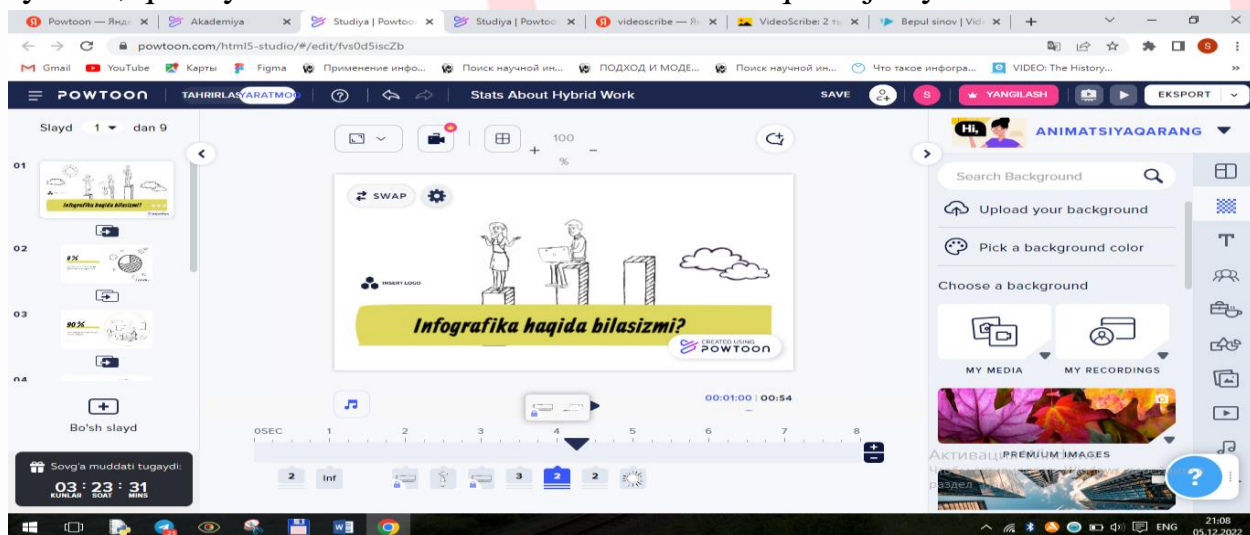
Infografika tayyorlash uchun eng oddiy, ammo ayni paytda mashhur vositalardan biri bu Moovly. Ushbu xizmatda ko'plab elementlarni qo'lda chizish mumkin, bu esa animatsion taqdimotning noyob turini yaratadi [10]. Ushbu xizmat skriping sohasida yangi boshlanuvchilar uchun javob beradi. Xizmatda batafsil vaqt jadvali va yaxshi ishlab chiqilgan navigatsiya mexanizmi mavjud. Masalan, Moovly -da "Yangi yil" mavzusida siz shablonni tanlashingiz va ularni jamoaviy o'rganish uchun iboralar, so'zlar va matnlarni o'zingiz qo'shishingiz mumkin (3-rasm).

3-rasm "Yangi yil" mavzusini o'rganish uchun slaydning namunasi

VideoScribe - bu Sparkol kompaniyasining stsenariy taqdimotlarini yaratish uchun o'zaro platforma mahsulotidir. Taqdimot bilan ishlash oson. Natijada butun video. Videoni tomosha qilish jarayonida talabalar qahramonlarning dialoglarini ham muhokama qilishlari mumkin. O'qituvchi tinglashni chet tilida olib borishi mumkin, ammo qo'shilgan rasm tufayli o'quvchilar o'quv materialini o'zlashtirishlari osonroq bo'ladi.

PowToon shuningdek, interaktiv vizual aloqa uchun makondir. Dastur interfeysi qulay va taqdimotlarni yaratishga o'xshaydi, ammo ilg'or vositalar bilan. Avvalo, siz referatlar bilan slaydlar yaratishingiz kerak, keyin esa tayyor materialni jonlantirishingiz va bezashingiz kerak. Tayyor echimlar vizualizatsiya elementlari bilan turli xil o'quv jarayonini tashkil etishga yordam beradi [3; 9]. Chet tili darslarida istiqbolli lavozimda keyingi ishga joylashish uchun "Rezyume" mavzusini o'rganishga katta e'tibor beriladi. Har bir hujjat o'z tuzilishiga ega, unga rioya qilish kerak. PowToon platformasida siz chet tilida rezyumeni qanday yozishni batafsil o'rganishingiz mumkin (4-rasm). Interfaol virtual muloqot talabalarning o'z qobiliyatlari, qobiliyatlari va ko'nikmalarini muhokama qilish jarayonida erishiladi.

4-rasm. "Infografika haqida nimani bilasiz?" mavzusidagi slaydning namunasi

Xulosa

Skript yaratish uchun ko'rib chiqilgan onlayn xizmatlar taqdimotingizda qiziqarli animatsiya va nostandart jonli echimlardan foydalanishga imkon beradi. Chet tilidagi mavzularni o'rganish va o'rganish jarayonida talabalarning o'zaro munosabati ularning kasbiy kompetensiyalari darajasini oshirishga, ijodiy fikrlash va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi.

Og'zaki va majoziy ma'noda yozish taqdimot tezislarini o'zgartiradi, aloqalarni faollashtiradi va asosiy fikrlarni ta'kidlaydi. O'quv jarayonida skripping texnologiyasidan foydalanish chet tilidagi kommunikativ va kognitiv faoliyatning samaradorligini, diqqatni faollashtirishni ta'minlaydi. Skriptingdan foydalanish ko'p xarajatlarni talab qilmaydi va har qanday faoliyat turi uchun juda yaxshi. Interaktiv vizual aloqa o'quv faoliyatining yuqori natijalarini olish imkonini beradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Aleshchanova IV, Frolova NA, Zheltukhina MR. Chet tili darslarida "yozish" kompetensiyasini rivojlantirishga ijodiy yondashuv // SHS Web Conf., 2018a. - 50. - bet. 01025. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20185001025>
2. Xabinskaya AA Raqamli avlodning kiberijtimoiylashuvining xususiyatlari // Bolqon gumanitar tadqiqotlari. - 2019. - 3-jild . - 3-son (5). - S. 55-57.
3. Ostrikovala GN, Zheltukhina MR, Zyubina IA, Sidorova IG Chet tilini o'qitishning hozirgi bosqichida vizualizatsiya orqali o'rganish. Astra salvensis. - VI (2018), №. 1.-Pp. 601-607.
4. Bogoslovskiy V.I., Aniskin V.N., Dobudko T.V., Aniskin S.V. Pedagogik universitetning axborot infratuzilmasi sifatida yaxlit ta'lim muhitini loyihalash // Ilmiy vektor Bolqon. - 2018. - No 1. - S. 17-23.
5. Bystrova N.V., Belova I.L., Sayed A. O'quv jarayonida axborot vizualizatsiya texnologiyalaridan foydalanish to'g'risida // Zamonaviy pedagogik ta'lim muammolari. - 2020. - 69-2-son. - S. 30-33.
6. Voroshilova N.V., Tolmacheva A.V., Kuksa E.N. Tarix va ijtimoiy fanlarni o'qitishda vizualizatsiya texnologiyalari . Izvestiya VGPU. - 2021 yil - 2-son (155). - S. 43-50.
7. Drozdova I.L. Botanika kursining o'quv jarayonida elektron o'quv qo'llanmalarining o'rni // Kareliya ilmiy jurnali. - 2018. - V. 7. - No 3 (24). - S. 13-16.
8. Ivanova O.V. Yozish o'rta va oliy maktablarda matematika fanlarini o'qitishda modulli vizualizatsiya vositasi sifatida // Shkolnye texnologiyalari. - 2018 yil - 4-son. - S. 72-79.
9. Kirillova I. K., Soluyanova O. N. Texnik universitetda chet tilini o'qitishning faol usullari tizimi // Kazanskaya Nauka. - 2015 yil. - 4-son. - S. 205-207.
10. Kovaleva G.A., Yankevich D.S., Chaykovskaya N.E., Talan A.S. Kibersport uchun mutaxassislarni kasbiy tayyorlash tizimidagi zamonaviy raqamli texnologiyalar // Minin universiteti axborotnomasi. - 2021. - V. 9, 2-son. - 9 - bet

11. Kozyreva O.A. Ilmiy va pedagogik xodimning kasbiy faoliyatidagi pedagogik shart-sharoitlarni nazariylashtirish va modellashtirish // Minin universiteti axborotnomasi. - 2021. - V. 9, 1-son. - 3 - bet
12. Savelyeva N.X., Demakova G.A., Ulyanova V.G. Bo'lajak mutaxassislarni kasbiy tayyorlash uchun universitetning elektron axborot ta'lim muhitining imkoniyatlari // Balkan ilmiy sharhi. - 2020. - 4-jild. - 1-son (7). - S. 37-39.
13. Tatarinov K.A. Elektron ta'lim o'rganish texnologiyasi sifatida // Boltiqbo'yi gumanitar jurnali. - 2020. - V. 9. - No 1 (30). - S. 117-120.

